

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

DANMARKS BYER OG DERES MÆND

REDAKTØR: C. C. CLAUSEN

V

HJØRRING OG OMEGN

AF

JOHANNES DAM

MED 37 BILLEDER OG PORTRÆTER

SAMT 1 KORT

KØBENHAVN

„HVER 8. DAG“S FORLAG

MDCCCC

INDHOLDSFORTEGNELSE

Hjørring før og nu.....	Side 3
Hjørring paa kryds og tværs	» 9
Liv og Arbejde i Hjørring.....	14
Politik, Polemik o. s. v.	16
Verdslig og gejstlig Stat o. s. v.	» 22
Erhvervslivets Mænd	» 25
Rejsehaandbog	» 34
Handelsvejviser	» 41

Fra Byens Udkant (i Baggrunden St. Catharinæ Kirke).

Januar 1900.

Hjørring før og nu

Som »Staden paa Bjærgen« kan Hjørring betegnes overfor danske Byer i Almindelighed.

Naturligvis maa det bibelske Udtryk forstås i passende Reduktion efter Forholdene i vort jævne Land, »hvor Bjærg kun er Bakke«, og hvor omvendt en storsnudet Nordmand uden at lyve ret meget tør kalde en Dal for et Hul. Men ubestridelig faar Hjørring sin ejendommelige Karakter ved sit højtliggende Stade paa Toppen af det store, trekantede Plateau, som hæver sig jævnt op af Skageraks, Kattegats og Limfjordens Bølger og hedder Vendsyssel.

Saa godt som alle danske Købstæder ligger i det lave — af den simple Grund, at Vandet fra Arilds Tid har været Danskens naturlige Færdselsvej. Hvor en bekvem, sejlbar Fjord skar sig ind, eller — sjældnere — et sejlbart Vandløb dannede et Bassin, dér trivedes lettest en Handelsplads, og de Smaa-byer, som i Middelalderen kunde rejse sig om en Borg eller et Kloster, uden at disse Betingelser var til Stede, maatte i Tidens

Løb, alt som Ridderen og Munkene maatte strække Vaaben, give tabt overfor deres heldigere beliggende Konkurrenter.

Men Hjørring holdt sig.

Aarsagen hertil maa søges i, at Vendsyssels Kystforhold kun mod Syd ved Limfjorden byder naturlige Betingelser for en Søfartsby — Frederikshavn er jo en moderne, kunstig Havn — medens Oplandets Størrelse nødvendiggjorde en central Handelsplads. I den sidste Menneskealder har Banen tildels knækket Havnebyernes en Gang saa knusende Overlegenhed, og Hjørring kan nu fra sit ophøjede Stade se med Sindsro paa de omgivende Byers Bestræbelser for at sætte de Børglum Bispers gamle Sæde i Skammekrogen.

Hjørring er ikke til Sinds at »stikke op«, og den behøver det heller ikke.

Man kan komme til Byen fra hvilken Side man vil, overalt vil man se den paa Miles Afstand tegne sig mod Horizonen paa Tøppen af den uhyre Bakkerunding, fortællende i korte Træk sin egen Historie gennem sine tre Kirker, der ligger klumpede sammen paa nogle faa Tønder Land, og sine mange Fabriksskorstene, der damper af Iver efter at vinde med i det tyvende Aarhundredes hæsblesende Erhvervsliv.

Hjørrings Oprindelse skjuler sig i den graa Old. End ikke om selve Navnets Oprindelse vides der noget rigtig paalideligt, og det er i saa Henseende betegnende, at medens den kommunale Styrelse i dette Aarhundrede har adopteret Stavemaaden Hjørring — med dobbelt r — føres i Byens Segl endnu Formen Hjøring, som ogsaa med haardnakket Pietet fastholdes den Dag i Dag af Vendsyssels Hovedorgan »Vendsyssel Tidende«. Den ældste Stavemaade, man kender, er *Horinga*.

Jeg har ikke kunnet komme Sagen nærmere end til et Sagn om en Skat, som fra gammel Tid skulde være nedgravet i et Skrin i en Høj, Klønhøj, (skal betyde Klenodiehøj) Nord for Byen, og som nogle Bønder gik ud for at hæve. — Det skulde ske under Iagttagelse af visse Formaliteter, blandt andet den, at der under Arbejdet ikke maatte mæles et Ord. Men da der uheldigvis var en Kvinde med i Laget — hvilket tyder paa, at den praktiske Psykologi i de Dage ikke har været synderlig dyrket i Vendsyssel — gik der selvfølgelig Hul paa Taleposen lige i det afgørende Moment, og Skatten sank i Jorden, medens

en af Skattegraverne beholdt Skrinets Ring i Haanden. Og saa kom Byen til at hedde Høj-ring.

Andre vil udlede Navnet af Hjarne-Ring, en Konge, som skal ligge begravet i Byens Nærhed. Begge disse Forklaringer leder dog i altfor høj Grad Tanken hen paa Blichers oldgranskende Kammerraad Urold, der udledte »Lushøj« af »Hartgrepe«, og de Forskere, der har fremført dem, synes heller ikke selv at være synderlig overbeviste om deres Paalidelighed.

Med Sikkerhed ved man kun, at Hjørring i gammel Tid var et Riddersæde, rimeligvis endog en befæstet Borg, hvortil dens dominerende Beliggenhed ogsaa har været særlig egnet. Hvis Stenene kunde tale, vilde de Hjørring Stene utvivlsomt kunne fortælle mangt og meget om vilde Sæder og drabelige Slagsmaal, maaske ogsaa om øm ridderlig Kjærlighed, som ved Svanelundens Skraaninger har fremhvisket sin Fryd og Kval — i andre Ord, men i ganske samme Tonart, hvori paa samme Plet Elskov saa ofte tolkes den Dag i Dag. Og mon ikke de Vendelboer, som flyede først, da Hellig Knud var i Nød, har holdt deres Stævne just her, hvor nu de samme Vendelboeres Efterkommere veksler deres fede Grise hos Hr. *Nielsen* og Hr. *Ginge* for solide Sedler og Sølvpenge?

A *propos* Sølvpenge — — — forglemmes bør det ikke, at Hjørring var et af de Steder, hvor der i Middelalderen prægedes dansk Mønt. Man ved, at det er sket paa Svend Grathes Tid, og sagtens har det samme været Tilfælde baade før og senere. Byens ældste Privilegier er fra 1243.

Sin egentlige Karakter i Middelalderen har Hjørring imidlertid haft som Appendix til Børglum Bispestol. De norrøjske Bisper, der optraadte som Landets Herrer og stod selve hans kongelige Naade imod, naar det passede dem, havde vel deres egentlige Sæde paa Børglumkloster, hvis solide Bygninger endnu knejser et Par Mil Syd for Byen, men i Hjørring havde de en stolt Gaard, Bistrup eller Biskopstorp, som laa paa Østergade, der hvor nu Jens Christensens Gaard ligger, og i en kortere Periode har Bisen ogsaa resideret der. Da var Byen en rigtig Munkeby, og de tre resterende Kirker er sikkert kun en ringe Part af de Gudshuse, som den Gang opfyldte de Stæder, hvor den katholske Gejstlighed havde sat sig fast.

Ved Reformationen gik Børglumkloster over i privat Eje, og Hjørring blev selvfølgelig som Stiftshovedstad uanfægtet Vend-

sysseis Midtpunkt; Egnens drabelige Adelsskab havde her deres Gaarde, hvor de afgjorde, hvad vi nu vilde kalde deres Terminsforretninger, og svang deres sølverne Bægre med god Brunsviger Mumme og rusende Franskvin.

Men med Enevældets Indførelse (1660) var den Herlighed forbi. Det hedder sig nok i vore historiske Læsebøger, at Borgerstanden, som hjalp Frederik den Tredje med Statskupet, ved den Lejlighed kom til Ære og Magt, men det har aabenbart været en meget ringe Part af disse Goder, som naaede her op, »norden for Lov og Ret.« Thi fra den Tid gik det rent til Agters med Hjørring. De stakkels Hjørringensere havde i mange Aar hverken at bide eller brænde, saa at der endog af Kristian den Fjerde blev nedsat en Kommission for at overveje, hvad man skulde gøre for dem. Et af Medlemmerne foreslog at køre dem allesammen til Hals, hvor Kongen vilde anlægge en stor, flot By, og var det gaaet igennem, var denne Bog aldrig blevet skrevet, og rimeligvis vilde endnu flere Ulykker været bleven Følgen. Men Hjørring blev ved at bestaa. Den delte de ringe Kaar med sit Opland, hvis Bønder saa at sige lige til vore Dage levede under de tarveligste Forhold i lerklinede Rønner, dyrkende deres stride Jord med de samme Avlsredskaber, som var dem overleverede fra Middelalderens »uselig Bonde«. Vendsyssels Bonde og Borger skildres i Fortidens Skrifter med Farver, som kun lidet lader ane, at Vendsyssel skulde gaa ind i det tyvende Aarhundrede som en af Danmarks rigeste og frugtbareste Provinser.

I en By, hvis Bispetid og Herremandstid har været saa rig og glimrende som i Danmark sikkert kun Viborgs og Roskildes, kunde man med god Grund vente at finde kostelige historiske Minder i dens Bygninger og hele Fysiognomi. Dette er dog desværre langt fra Tilfældet. Hjørring ejer næppe en eneste gammel Bygning, ja endog kun en eneste Bindingsværksgaard af nogen Anseelse, nemlig den gamle Præstegaard. Alt, hvad der hørte Middelalderen til, Kløstre, Kirker, Bispesæder og Herrehuse, har Ilden taget. Hele fire Gange har Byen været hærget af voldsomme Ildebrande, første Gang i 1649, sidste Gang saa sent som i 1816. Der vakttes ved denne Lejlighed en saadan Medlidenhed med de arme Hjørringboere, at gode Mennesker Landet over bragte deres Skærv for at skaffe dem Tag over Hovedet. Men det blev vist kun smaat nok, og var ikke en stor

Befrielsens Bølge kommet rullende udefra og taget ogsaa Hjørring med paa sin brede Ryg, da havde den sikkert den Dag i Dag ikke været værd at nævne blandt danske Stæders Række.

Det var *Bondefrigørelsen* og den dermed følgende økonomiske Rejsning af Landbefolkningen, som ogsaa bragte Hjørring i Vejret.

Langsomt, yderst langsomt gik imidlertid denne Udvikling for sig. Nogen Velstand forstod vel de Hjørring Borgere at trække til Byen som Udførselscentrum for Korn, der over Frederikshavn udskibedes til Norge — her var det danske Korn nemlig monopoliseret indtil Adskillelsen — men Vendsyssels Udførsel var

Hjørring set Østerfra. (Efter et Litografi fra Trediveerne).

ikke stor i de Tider, det var ikke noget Land, der flød med Mælk og Honning. Og læser man den fortrinlige Skildring af Tilstanden, som Amtsforvalter *Brinck-Seidelin* omkring 1830 indsendte til Landhusholdningsselskabet, da vil man forstaa, at det ikke just var noget fedt Embede at fungere som Kjøbstad for en saadan Egn.

En Egn, hvor man paa sine Steder i mindre heldige Aar ganske undlod at tage Høsten hjem fra Marken, hvor Bonden dyrkede sin Jord med de simple Træredskaber, han selv havde dannet (der var i 1830 kun 11 Svingplove i Hjørring Amt!), hvor Jorden var saa sejg og saa lidet taknemmelig at dyrke, at Bonden ofte maatte holde flere Heste end Køer, og hvor han dog, skønt han med Kone og Børn levede udelukkende af Grød, salt Fisk, Meldyppe og Kartoffer, tit og ofte maatte gaa fra Gaarden

alene for Skatternes Skyld — det var sandelig ikke den Gang noget fedt Fad selv for dem, der sad lige i Smørhullet, som Hjørringenserne ganske vist gjorde.

Men det er ikke Landbrugets Historie, her skal skrives, og Udviklingen har vel ogsaa været omtrent ens alle Vegne. Det store Opsving, som fra Fyrrene blev vort Agerbrug til Del, skaffede en hidtil ukendt Velstand til Veje ogsaa her, og da var det, at Hjørring begyndte at komme med. Endnu gaar der Sagn om de Rigdomme, som i Aarhundredets Midte opsamledes paa Bunden af de Hjørring Kjøbmænds Kister. Vist er det, at Byen har haft Ry for et selskabeligt Liv, en Overdaadighed i Mad og Drikke, en Pragtudfoldelse og en Letsindighed i Omgang med Penge, som tyder paa, at der paa de Tider har været ualmindelig »god Gang i Støvlerne«. Egnens Landmænd kappedes med Borgerne om at slaa stort paa, og i mer end et Tilfælde er baa-de Hest og Vogn, ja Gaard og Gods tillige vandret fra Haand til Haand under et sædvanligt Spilleselskab, uden at nogen, næppe nok den Tabende selv, har fundet Anledning til at gøre Ophævelser derover.

Hjørring blev efterhaanden, navnlig ved Jærnbansens Hjælp, en Eksportby af Rang, Folkemængden tiltog, idet det voksende Liv, der rørte sig omkring Byens store Hjærte, dens Banegaard, krævede stedse flere sine Raadighed. Den blev tillige gennem sine to store Navne, Konsul *Chr. H. Nielsen* og *Th. Segelcke*, navnlig den sidstnævnte, et Midtpunkt for hele Vendsyssels Pengeomsætning og var nu virkelig, for at blive i det ovenfor antydede Billede, blevet et rigtig rart lille Smørhul i Toppen af Vendsyssels store Grødfad.

Med den Krise, som indtraf for en halv Snes Aar tilbage, og i hvilken det ene af de ovennævnte to Navne gled ud af Sagaen, har Hjørring økonomiske Liv antaget et noget andet Udseende, uden at Forandringen iøvrigt i nogen Maade er kommet Udviklingen til Skade. Enkeltmands Indflydelse og Magt er ikke i den Grad dominerende som før. De smaa Kapitaler har igennem Aktievæsnets og Andelstankens fundet hinanden og er traadt i Matorernes Sted. Samtidig er Centrene for Omsætningen flyttet fra Købmændenes Kontorer til en mere tidssvarende Plads, nemlig Bankerne. Og ved Siden af Handelen er der opvokset et Fabriksliv, som har gjort Hjørring til en stedse voksende

Arbejderby — lad os sige det i en god Stund, en By med en gennemgaaende vellønnet og velsitueret Arbejderstand.

I nedenstaaende Indbyggertal fra forskellige Tidspunkter tegner Gangen i den her givne Oversigt sig klart og utvetydigt:

1769	596	Indb.
1801	744	—
1840	1,556	—
1860	3,250	—
1880	4,308	—
1900	ca. 7,500	—

Folketallet har tidoblet sig i Løbet af det sidste Aarhundrede.

Hjørring paa kryds og tværs

Det gamle Hjørring tegner sig i faa, enkle Linier med Udgangspunkt fra *Springvandspladsen* — hvis parodiske Springvand for nogle Aar siden fjærnedes. Mod Sydvest i Retning af Frederikshavn udgaar Østergade, der faar sin ejendommelige Karakter ved den dobbelte Række prægtige Elmetræer, som

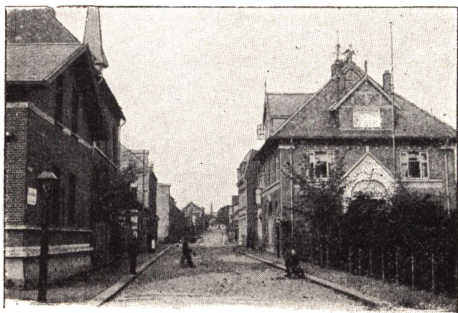
Østergade fra Springvandspladsen.

Strømgade fra Springvandspladsen.

flankerer Gaden. Her ligger Amtmandsboligen, en hundreदारig, stilfuld, om end ikke særlig mærkværdig, graa enetages Bygning med en stor og prægtig gammel Have. Mod Nordvest udgaar fra Springvandspladsen Strømgade, der endnu i dette Aarhundrede nærmest var en bred og dyb Grøft, nu Byens bedste Handelsstrøg, og Søndergade, saaledes kaldet, fordi den gaar stik imod Vest. Imellem disse findes Byens Torv med det affældige Raadhus fra 1738. Herfra udgaar Nørregade.

Af ulige større Interesse end denne gamle Bydel er imidlertid

Parti fra det nye Hjørring. (Til højre Sparekassen, til venstre teknisk Skole).

det ganske moderne Kvarter, som i mindre end 20 Aar er vokset op mellem Fortidens Hjørring og den Syd for liggende Banegaard. Jærnbanegade med sine smukke, røde Villaer, Kypers palæ-lignende Hotelbygning og Fotograf

Kirstine Lunds

taarnprydede Hjørnehus lige for Bane-
gaarden — og vest
herfor de brede, om
Frederiksbergs Villa-
veje mindende Kon-
gensgade og Dron-
ningensgade. I dette
Kvarter ligger ikke
faa Nybygninger,
hvis arkitektoniske

Haandværkerstiftelsen.

Værd kan staa
Maal med det bedste af, hvad langt større Byer har kunnet gennemføre. Arkitekt *Kampmann*, der havde sit Barndomshjem her i Byen, har for Arbejderforeningen bygget den *tekniske Skole* (1891), ved hvis Oprettelse og Ledelse cand. polyt. Amtsvejsinspektør *Lunøe* har gjort sig fortjent, endvidere »Sparekassen for Hjørring By og Omegn«, det nye *Posthus* og — ikke just i dette Kvarter, men et Stykke Syd for Byen — det fortrinlige *Sygehus* for Hjørring By og Amt. En ualmindelig flot Privatbygning har vi i *Odd-Fel-louloger*, bygget af den lokale Arkitekt *Vejby-Christensen*, og endelig hører *Ting- og Arresthuset* af *Paulsen og Olivarius* i Randers til Jærnbankvarterets bedste Prydelser.

Andensteds i Byen eller dens umiddelbare Nærhed fanges Øjet

Ting- og Arresthuset.

af den store, nye *Kommuneskole*, *Bryggeriet Vendia* ved Frederikshavnsvejen, *Landboernes Forsamlingsbygning* paa Østergade og *Haandværkerstiftelsen*.

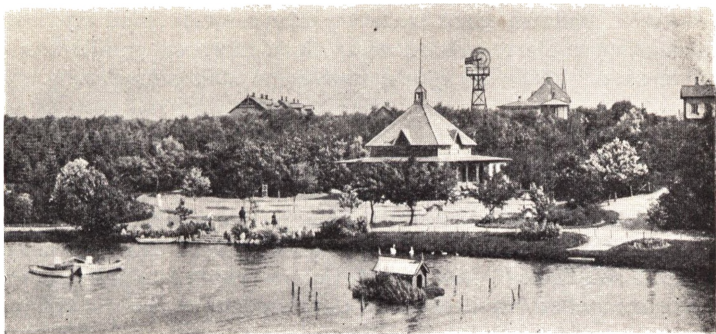
Hjørrings Omegn er af Naturen skovløs, og Byen ligger aaben for alle Vinde. Det hænder derfor ogsaa til Tider, at den bliver helt borte i en Snedrive, saa at det kan være svært nok at hitte den igen, som i 1862, da Forfatteren *Camillo Bruun*, der den Gang var »Hjørring Amtstidende«s Redaktør, maatte standse sin Avis af Mangel paa Stof, og som det skete endnu i Aar.

Kunsten har da maattet bøde paa Naturens Mangler, og Byen er nu kranset af hyggelige Plantninger, som er i Kommunens Varetægt. I Plantagen *Kristiansgave* (oprindelig anlagt 1821 som Planteskole af Staten) holdes alle Friluftsfester, og den er tillige Borgernes lettest tilgængelige Spadsereplads, idet den støder umiddelbart op til Søndergade. Den er prydet med Buster af *Frederik VII* og af »den store Konsul« *Chr. H. Nielsen* (1809—1881), som var den første, der tog Plantningssagen op med Energi og ogsaa i utallige andre Retninger var en af Egnens og Byens Foregangsmænd. Begge disse Buster skyldes *A. Paulsen*.

Den store Konsul's Buste.

Syd for »Kristiansgave« er der siden 1881 opvokset et male-risk Parkparti, »Svanelunden«, som strækker sig over et stærkt kuperet Terræn om en lille, romantisk drømmende Sø. Det var »den store Konsul«s Søn, Konsul *Jørgen H. Nielsen*, der først opdagede dette Partis landskabelige Fortrin, og som endnu stadig med vaagen Sans ofrer sig for den kære Plantnings-sags Udvikling. Svanelunden (med en Buste af Oberst *Dalgas*) har en om Sommeren stærkt besøgt Restaurationspavillon, (af

Pavillonen i Svanelunden.

Momme & Olesen), hvor man i de lune Aftener nyder Musikken — til Varietéforestillinger har man, takket være Byraadets faderlige Omsorg, endnu ikke drevet det, men det kommer jo nok. Andre Plantninger, der skyldes den yngre Nielsen, findes nord for Byen ved *Møllebakkerne*, hvor den gamle Skagensvej i sin Tid gik gennem en malerisk Kløft, og mod Øst i Nærheden af »Vendia« (Østre Anlæg).

Mod Syd forbi Andelssvineslagteriet og Sygehuset fører en vel vedligeholdt og om Søndagen stærkt befærdet Spaserevej ud til *Amtsplantagen* ved Bagterp ($\frac{1}{2}$ Times Gang). Søgte Spaserture er ogsaa Vejen ud til *Christiansminde Møllebakke*, fra hvis Udsigtstaarn (Fundamentet af den gamle Mølle) der er vid Udsigt over Landet lige til Klitterne og Børglumkloster, ja lige op til Hirtshals Fyr og udover Havet med dets mange Sejlere. I dette Nabolag ligger ogsaa *de tre Kirker* klumpet sammen og danner med deres Kirkegaarde og Præsteboliger en Mængde hyggelige og pudsige Krinkelkroge.

Den eneste af Kirkerne, som er prydet med Taarn, er *St. Catharinæ Kirke*, hvis Beskytterinde tillige er Byens og er forevigt i dennes Vaaben. Kirken er ca. 700 Aar gammel, er i 1855 restaureret i Korsform og har en udskaaret Altertavle, skaaret af Peter Ipsen, et Maleri af Raadmand Peder Bagi med Familie, og Gravsted for Slægten Lunge til Fuglsig.

De to kullede Kirker, *St. Olai* og *St. Hans*, er Sognekirker for de tilstødende Landsogne. I dem begge findes interessante Kalkmalerier fra det 15de og 16de Aarhundrede.

Gennem Kristiansgade spaserer man endelig mod Sydvest til den gamle Herregaard *Aastrup*, hvis Enge og gamle Vandmølle sætter herlig Smag paa medbragte Mellemmad'er.

Liv og Arbejde i Hjørring

Den selskabelige Omgang i Hjørring, som i gamle Dage havde Klang af Sølv i Dalere og Bægre, gaar nu paa en mere jævn og stilfærdig Melodi. Den karakteriseres ved en temmelig stærk Sondring mellem Embedsstand og Borgerstand, en Sondring, der dog langt fra har Præg af nogen Misstemning, men vel nærmest er en Rest fra den Tid, da Bølgerne i Borgernes Liv gik lovlig højt for den fattige Embedsstand, som derfor saa sig henvist til at slutte sig sammen under de Former, deres egen Smag og egne Kaar anviste dem. Dertil kommer, at Embederne her mest er Overgangsembeder, hvis Indehavere næppe faar Tid til at fæste Rod i Byen.

Mellem Borgerne er Tonen efter min Iagttagelse ualmindelig demokratisk, navnlig sætter Formuen intet Skel. Byens rigeste Fabrikant eller Købmand tyrer i »*Haandværker- og Borgerforeningen*« sin L'hombre med Kommissen, Politibetjenten eller Smaahaandværkeren. Der er ved Foreningens Sammenkomster altid en vis familiær Gemytlighed til Stede, som knytter alle sammen, et Forhold, for hvilket Formanden, *Sophus Thomsen*, sikkert tør tilskrive sig en Del af Æren.

Foreningen har ca. 600 Medlemmer, blandt hvilke de egentlige Haandværkere danner en særlig Afdeling. Den ejer det gamle *Hôtel du Nord* (tæt ved Raadhuset) med et ikke altfor bedaarende Teaterlokale. Ved Siden af denne selskabelige Forening findes der fra gammel Tid en lidt fornemmere *Klub*, hvis selskabelige Betydning dog kun er ringe.

I en lang Aarrække har Hjørring været Skuepladsen for en Række kommunale Kampe, som hvert 3die Aar har delt Borgerskabet i mindst to Lejre, hvis Sprog paa Møder og i Bladartikler er lige saa skarpt og uforsonligt, som det ved alle andre Lejligheder er urbant og hjærteligt. Uadskillelige Venner mødes i Valgkampen som Modstandere og krydser Aandens Vaaben med kogende Blod — bag efter køler de det i Fælles-

skab ved en Kognak og Sodavand til en adstadig L'hombre. Ingen Hjørringenser er mere populær blandt Højremænd end den radikale Redaktør *Carlsen*, og det omvendte Forhold vil ogsaa med Lethed kunne paavises.

Af Byraadets Medlemmer har den større Halvdel, som vælges af den almindelige Vælgerklasse, allerede fra Begyndelsen af Halvfemserne tilhørt Oppositionen, og ved Valget i Januar i Aar gjorde Højre intet Forsøg paa at rokke ved dette Forhold. Derimod fik det ved at opstille en ren Venstreliste forhindret Valget af den ene af de to Socialdemokrater (Cigarhandler *Jensen*), som Venstre og Socialdemokraterne i Forening opstillede.

Det er iøvrigt ikke de store politiske Spørgsmaal, som sætter Skellet i den kommunale Politik. Et Eksempel er nok Hjørring har indført en stærkt stigende Skatteskala i god demokratisk Aand. Medens den normale Skatteprocent er lidt over 6 (med Nedsættelse efter Børneantal), betaler de store Indtægter indtil *over 11 Procent* — og der er ingen, der vover at kritisere denne Fremgangsmaade. Men denne er faktisk indført, endnu medens Højre sad inde med næsten alle Byraadets Pladser.

Hovedspørgsmaalet nu for Tiden er *Gas- og Vandværkssagen*. Ja, saa underligt det lyder — Hjørring har hverken Gas- eller Vandværk. Men det har *en elektrisk Lysstation*, som er oprettet af et privat Konsortium med Sophus Thomsen i Spidsen, og som forsyner en stor Del Forretninger, Fabriksanlæg og private Boliger, ja endog en enkelt Gade (Stokbrogade) med elektrisk Lys til billig Pris. Savnet af Gas bliver naturligvis derved mindre følelig, men Vandmanglen er til Gengæld saa meget mere generende, idet Byen næppe har en eneste ordentlig Brønd, hvorfra under paakommende Ildebrand de fortræffelige Sprøjter kunde forsynes.

Modstanderne af de nævnte Anlæg fører med en vis Ret i Marken, at Konjunkturerne med de nuværende Priser paa Rør og Kul i Forbindelse med det dyre Pengemarked for Tiden ganske umuliggør dem (de ville koste 3—400,000 Kr. tilsammen). Stemningen blandt Borgerne forlanger imidlertid med stor Kraft at faa disse Sager gennemførte, og Hjørring vil næppe i Længden kunne modstaa den almindelige Udvikling, selv om Gas- og Vand-Konservatismen har en saa veltalende Forkæmper som Redaktør *Carlsen*, der under Henvisning til Elektrici-

teten en Gang har forklaret, at »Hjørring simpelthen har oversprunget et Udviklingsstadium«.

En anden Sag af stor Betydning for Byen — og her synes alle at være enige — angaar *Hjørring-Løkken-Aabybrobanen*. For at undgaa en projekteret Baneforbindelse mellem Hjørrings gamle Ladeplads Løkken og den opblomstrende Konkurrent Brønderslev har Hjørring Kommune garanteret 100,000 Kr. for det førstnævnte Projekt, der da ogsaa synes at være sikret. Det er anslaaet til 1,800,000 Kr.

Byens Regnskab balancerede i 1898 med 181,600 Kr., udvisende et Overskud af 30,400 Kr. Formue- og Lejlighedsskatter var ca. 100,000 Kr.

Skolevæsnet er i de senere Aar ordnet paa fortrinlig Maade. I den nye Kommuneskole, der blev bygget i 1893 for en Sum af 135,000 Kr. (Arkitekt *Axel Møller*, en Søn af den nedenfor omtalte Bankdirektør M.) og den til Landsognet hørende *Hedeskole* undervises op imod 1000 Børn. Til Minde om den for nylig afgaaede Overlærer *Dahl*, hvis Arbejde paaskønnes i lige Grad af Høje og Lave, er der paa Skolen opstillet en Buste (af *A. Paulsen*). I Skolebestyrer *Frederiksen* fra Viborg fandt man en fortrinlig Afløser for *Dahl*.

Skolevæsenets aarlige Budget beløber sig til 34,000 Kr., hvoraf 7,000 er Tilskud til Realskolen. Denne er ellers en selvstændig Institution under Statens Tilsyn og synes i de sidste Aar under Rektor *Hansens* Ledelse at gaa en smuk Fremtid i Møde.

Politik, Polemik o. s. v.

Blandt de Mænd, hvis Virksomhed i særlig Grad præger Byens offentlige Liv, vil de fleste finde deres naturlige Plads under Omtalen af Erhvervslivet. Her vil det dog være rettest at nævne et Par enkelte, som netop kun ved deres Færd udadtil falder ind under denne Bogs Ramme.

Ved at gribe Tingen an paa denne Maade, løber jeg rigtig nok en Fare for straks at saare Hjørringensernes Lokalpatriotisme paa det dybeste. Jeg nødes nemlig til at stille forrest i mit Portrætgalleri en Mand, som ikke er let at træffe i Hjørring undtagen en eneste Dag hvert tredje Aar. Jeg har da ogsaa ledt ham op paa et Hotel i Nyhavn.

Men jeg vil vove det alligevel, fordi denne Mand ikke desto mindre staar som den naturlige Varetager af adskillige af Egnens — og derigennem Byens vigtigste Anliggender, dem han ogsaa omfatter med den største Interesse.

Manden er Folketingsmand *Mads Christian Jungersen* fra Hovgaard i Hundeleve, en ægte Vendelbo, støt og sejg og paalidelig som sine Stavnsvæller.

Folketingsmand Jungersen.

Denne gamle Stadsmand er født i Skald, Aaby Sogn, i 1839, og var fra sin tidligste Ungdom anset som en af Vendsyssels fremmeligste Bønder. Han blev saa i 1872 valgt til Folketingsmand for Hjørring Amts 3dje Valgkreds, som han endnu repræsenterer. Da det i Begyndelsen af Firserne kneb for Kredens Venstre, idet den populære Amtmand *Wedell-Wedellsborg*, som for faa Aar siden var forflyttet til Sorø, stod som Højres Kandidat var det egentlig Jungersens Agt at trække sig tilbage, men det lykkedes at bevæge ham til at blive paa sin Post og redde Stillingen. Kredens Venstre har aldrig glemt ham dette Offer men troligt fulgt ham gennem de mange Aar.

Jungersen har altid holdt sig paa Venstres radikale Fløj, men har under sit Arbejde vidst at bevare et godt personligt Forhold til Embedsstanden og Byens konservative Borgerskab.

Straks efter sit Valg til Rigsdagen lagde Jungersen sig i Selen for at skaffe sin Landsdel en demokratisk Presse, som den hidtil havde savnet, og i 1873 stiftedes da »Vendsyssel Tidende« med den kun 23-aarige *Vilhelm Carlsen* som Redaktør. Bladet var et Aktieforetagende, men efter Kampagnen i 1881 overdrog en Mængde Bønder som Tak for det ihærdige Valgarbejde Størsteparten af Aktierne til Carlsen, der nu omtrent er Eneejer. »Det var jo paa en Maade ufor-sigtigt, for Venstre skal i Grunden helst selv eje sine Blade,« siger Jungersen. »Men saalænge Carlsen har Bladet, bliver det jo lige et og det samme.« Denne Ytring rammer i Prikken hele Befolk-

Redaktør Carlsen.

ningens Tillid og Hengivenhed for Carlsen, stempler ham som den fanetro Soldat, han er.

En sjældent sympatetisk Personlighed er han ogsaa. Klart er hans Hoved, varmt hans Hjærte, lys og fortrøstningsfuld hans Tro paa de Fremtidstanker, han elsker. Han er noget af en Bjørnson ved den Stemningsfyldte, som dog aldrig tilslører Maalet for hans Blik, og ved den Glæde, han finder i Arbejdet og Kampen. Men han er kemisk fri for den store Nordmands brutale Stejlhed. Digteren i ham har gjort ham til Redaktør, Redaktøren har gjort ham til en velstaaende Mand. Og alt i alt er han med sin fortræffelige Hustru, sin store, haabefulde Børneflokk og Gerningen, som han fylder og som fylder ham, en *lykkelig* Mand som faa.

Carlsens offentlige Virksomhed er velkendt, navnlig hans store Arbejde for Afholdssagen og for Fredssagen. Til Bedste for denne rejste han Landet rundt, talte og foreviste Krigens Rædsler i Lysbilleder, og han skrev sin gribende Bog: »Krigen som den er«, der er oversat i flere Sprog, bl. a. paa Engelsk i to Udgaver. Hans store Blad — i Format Provinsens største — falder i Øjnene ved sin raske Facon, ogsaa rent typografisk set, og ved sine gode Billeder, der udgaar fra hans egen Reproduktionsanstalt og gaar igen i adskillige andre Blade.

»Vendsyssel Tidende« har godt sine halvfjerde Tusinde Abonnenter.

»Ja det er skam ikke saa lige en Sag at være Højreredaktør i en By, hvor Venstreredaktøren hedder Vilhelm Carlsen.« Det er Redaktøren af »Hjørring Amtstidende«, *Lauritz Westen*, som med dette Hjærtesuk erkender sin Modstanders Popularitet ikke mindst blandt dem, i hvem han selv som Højreredaktør skal søge sine naturlige Støtter. Men han siger det uden Bitterhed, og denne vilde heller ikke være paa sin Plads. Thi Westen og hans Partifæller kan med Tilfredshed se tilbage paa hans kun to-aarige Virksomhed i Byen, og det gør de ogsaa.

Lauritz Westen er en Gaardmandssøn fra Ærø, født i Vindballe 25. Marts 1869. Han blev Student fra Odense 1888, studerede først Matematik, senere Teologi, men Sansen for Litteratur og Politik førte ham hurtigt over i Journalistiken; han deltog i »Det unge Højre«s varme Kampagner i Halvfemserne, bl. a. ogsaa i Startningen af »Tidens Krav«. I 1897 forpagtede han sammen med *Jul. Nielsen* »Hjørring Amtstidende«, der ejes

af et Aktieselskab med Brønderiejer Th. P. Olesen i Spidsen. Medens Nielsen særlig varetager det forretningsmæssige, som ved et Provinsblad med tilhørende Trykkeri altid spiller en stor Rolle, er Westen Bladets journalistiske Leder.

»Hjørring Amtstidende« er et gammelt Blad, stiftet 1843 som Hverandendagsavis af Redaktør Konnerup, har senere været ledet af bekendte Mænd som Forfatteren Camillo Bruun, Julius Wulff (Toldpolitikeren) og Christian Reventlow (nu i Aalborg). Bladet udgaar nu i et Oplag paa ca. 1100 Ekspl. og kan ved den personlig elskværdige, energiske og slagfærdige Westen som Leder sikkert se en smuk Fremtid i Møde.

I Kampene mellem Carlsen og Westen kan Bølgerne ofte gaa højt nok. Men Bølgerne er kun Blæk, ikke Blod, og i Øjeblikke, hvor kun Hjerterne faar Lov til at tale, som det netop hændte for nylig, er hver af dem rede med et Haandslag og et ærligt Venneord.

Saaledes ser Hjørringpressen ud — paa Papiret. Men der er i Virkeligheden endnu et moderne Fænomen, som hører med i denne Sammenhæng.

Socialdemokratiet har først i de sidste to—tre Aar haft Lejlighed til at opdyrke denne Jordbund, men har jo rige Udviklingsmuligheder i en Arbejderby som Hjørring. Det var oprindelig Redaktør Bresemann fra Aalborg, nu i Nakskov, som skaffede Hjørring en fast faglig Organisation. Efter denne Tid er en ny Mand traadt til, nemlig Cigarhandler *Jensen*, tidligere Typograf i Aarhus. Denne Mand, der er godt oppe i 30-erne, vil sikkert med Tiden give Hjørrings Arbejdsgivere noget at tænke paa. Han er en af de Naturer, der ikke giver op paa Halvvejen, et agitatorisk og organisatorisk Talent, som trods sit tilbageholdende Væsen holder flere Traade i sin Haand, end man skulde tro. Typograf *Johan Peyrat* er ganske vist Formand for den socialdemokratiske Forening, og Væver *Nielsen* leder Fagbevæ-

Redaktør Westen.

Cigarhandler Jensen.

Kbmd. Adolf Andersen.

gelsen, men Jensens Aand svæver over Vandene og giver sig nu og da Luft i skarpe, velturnerede Udfald i Aalborgs Arbejderblad; han bliver saaledes et vigtigt Led i den stedlige Journalistik.

Det vilde være en utilladelig Omgang med Sandheden, om jeg paastod, at Borgerne udenfor Arbejderklassen elsker ham. Jensen forlanger det vist heller ikke, blot de vil frygte ham. Og det gør de. Det var alene for at holde ham ude af Byraadet, at den store Borgerlistekrig blev sat i Gang ved sidste Valg; det lykkedes da ogsaa at hindre hans Valg.

En Arbejderven af et mindre krigersk Anstrøg træffer vi i *Adolf Andersen*, tidligere Manufakturhandler, nu Assuranceagent. Han erklærer selv, at han anser sit offentlige Hværv som Byraadsmedlem som sit Hovedanliggende. Han er ikke fornuende, men ugift og uden kostbare Passioner, hvorfor han i en lang Aarrække særlig har kastet sig over Arbejdet for at forbedre Smaamandens Kaar. Han er født i Hjørring 1855, blev som Kommiss i København greben af Fremskridtets Tanker og fik efter sin Hjemkomst stiftet »Arbejdersamfundet«, som ganske vist nu efter Socialdemokratiets Fremvækst har udspillet sin Rolle. Men Andersen har det ikke, han staar endnu som den ideelle Stridsmand for sine humane Tanker, uden egentlig Fod i noget af Partierne, men agtet, skattet og støttet i sine Bestræbelser af dem alle. Bag hans uanseelige Ydre og beskedne Kaar skjuler der sig noget af en Herman Trier.

I Byraadet har Adolf Andersen siddet siden 1893.

En virksom kommunalpolitisk Kraft, som dog endnu ikke har haft Tid til ret at udfolde sig, er endelig Telegrafbestyrer *F. V. Jensen*, der kun har været kort Tid i Hjørring, men som allerede nu i Tale og Skrift træder energisk op i kommunale Sager, navnlig til Bedste for Gas- og Vandværket. Han har i den korte Tid desuden faaet stiftet en ret betydelig Provinsloge af Odd-Fellows og har som dennes Overmester skaffet Hjørring den prægtige Logebygning.

Telegrafbest. Jensen.

Fra Politikens vildsomme Stier søger vi ind i Studerekamrets Stilhed og finder her en Mand, som paa sin egen Vis uegenlyst har ofret et stort Arbejde i Kulturens Tjeneste.

Tandlæge *Lønborg Friis* er ingen almindelig Tandlæge. Hans kæreste Bestræbelse har det i mange Aar været at redde Vendsyssels gamle Minder fra Tidens Tand — man tilgive Branderen — og han har haft Held med sig.

Lønborg Friis er født 1853 i Nakskov, men kom tidlig til Vendsyssel, hvor hans Fader, den bekendte historiske Forfatter J. J. Friis (»Svenskerne paa Lolland«) var Præst. Efter at have taget farmaceutisk Eksamen og Tandlægeeksamen nedsatte han sig i 1882 i Hjørring.

De historiske Studier er som sagt hans Yndlingsbeskæftigelse, og som literært Resultat af disse foreligger der foruden mindre, populære Skrifter et fortrinligt Kildeskift om »Slavekrigen i 1848«. For sin Egn har han særlig virket gennem »Historisk Samfund af 1889«, hvis Sekretær og Leder han er, medens Konsul *Jørgen H. Nielsen* er dets Formand. Gennem dette er det lykkedes ham at skabe »*Vendsyssels historiske Museum*«, en i Modsætning til saa godt som alle andre Provinsmuseer strængt videnskabelig Samling, hvorom jeg vil anføre Stifterens egne Ord:

»Musæet, som blev stiftet 1889, indeholder omtrent 6000 Genstande, for Halvpartens Vedkommende Oldsager, blandt hvilke findes mange Sjældenheder, skønt de bedste Ting er sendt til København. I Forbindelse med at samle og bevare Fortidsminder lægger Musæet særlig Vægt paa det Instruktive. Det giver nemlig et Overblik over den kulturelle Udvikling lige fra Stenalderens Dage til vor Tid, saaledes som den afspejler sig i de forskellige Perioders stilfulde Frembringelser paa Haandværkets Omraade, altsaa over de vekslende Stilarter i Kunstindustrien. I dette Øjemed er Musæet ordnet kronologisk i en halv Snes Værelser, foruden nogle Stuer til Landbrugssager, Ting af lokalhistorisk Interesse og Bibliotek. Trods sin Ungdom bærer det for saa vidt Præg af Fuldstændighed, indenfor en skarpt begrænset Ramme, som enhver Stilperiode er repræ-

Tandlæge Friis.

senteret ved et Udvalg af typiske Genstande, dels i Original, dels som Kopier, og særlig ved en systematisk Række gode Afbildninger med en kortfattet Skildring af vedkommende Stilarts Historie.◊

Musæet, der længe var hjemløst, har nu faaet et smukt Hjem i den gamle, smagfuldt restaurerede Kommuneskole, som af Byen er skænket til dette Øjemed.

Vendsyssels Beboere staar ved dette Musæum i dyb Gæld til Lønborg Friis, som ogsaa pekuniært har ofret meget paa Musæet — han har selv skænket det sin store Samling — og de føler det. Ogsaa jeg har en Tak at bringe ham for adskillig Støtte under mit Arbejde.

Verdslig og gejstlig Stat o. s. v.

De ejendommelige Vilkaar, hvorunder Embedsstanden lever og fra gammel Tid har levet i Hjørring, og som anviser den en noget reserveret, men iøvrigt yderst venskabelig Stilling til Borgerskabet, er tidligere berørt. I de senere Aar er der dog ikke faa iblandt disse, som ved deres Færd og Interesse for Byens Anliggender har vundet Popularitet.

Der er endog i selve Kransekagens Top ved at danne sig et arveligt Dynasti af Folkets Naade. Da Amtmandseembedet i 1898 blev ledigt, dukkede Mindet om 70-ernes folkekære Amtmand, Baron Wedell-Wedellsborg, op i Bevidstheden hos mange af Egnens Folk, og man satte alt ind paa at faa Sønnen, *Joachim Godske Wedell-Wedellsborg*, paa Tronen. Han var fra Barnsben kendt i Byen, hvor Faderen havde ladet ham søge den stedlige Realskole, og var jævn og uden aristokratiske og bureaukratiske Nykker ligesom begge Forældrene. Trods hans unge Alder — han er født 1860 — lykkedes det virkeligt at faa den unge Assistent fra Indenrigsministeriet til Amtmand, og sikkert vil hverken han eller Befolkningen komme til at fortryde det.

Amtmand
Wedell-Wedellsborg.

Hele den øvrige civile Embedsstand har sit Domicil i Banegaardskvarteret. Her residerer for det første de to Herredsfog-

der af hvilke den ene, Kancelliraad *Flensborg*, skønt boende i Byen, næppe kan siges at høre til dennes Mænd, idet Børglum Herred er en ren Landjurisdiktion. Derimod er Herredsfogden for Vennebjerg Herred, *V. H. Thomsen*, tillige Borgmester og Byfoged i Hjørring. Han er født i 1850, har været Herredsfuld- mægtig i Frederikshavn og Amts- fuld mægtig i Hjørring og blev Borg- mester i 1895. Hans Hovedfortrin

Borgmester Thomsen.

som Kommunens Hoved er en vis diplomatisk Ævne til at af- ballancere de skarpe politiske Modsatninger indenfor Byraa- det, og skøndt Højremænd har han ved adskillige Lejligheder, hvor hans Stemme var afgørende, sluttet sig til Oppositionen. Det nye Baneprojekt ligger ham stærkt paa Hjærte, ikke mindst, fordi det saa rart har dæmpet Bølgerne i Gas- og Vandværks- striden, og han er Formand for Banekomiteén.

Stationsbygningen huser foruden Telegrafbestyreren, som er omtalt andet Steds, Stationsforstander *Parelius*, som efter Si- gende aldrig lader noget Tog afgaa eller ankomme, forinden han personlig har paaset, at Banelegemet er i Orden, og Post- mester Wimmer.

K. A. Wimmer er født i 1842, lærte Postvæsenet i Flensborg. gik i 1864 med som Frivillig i Krigen, hvor han tjente sig op til Løjtnant. I 1870 udtraadte han af Militærtjenesten og gjorde derefter Tjeneste ved Københavns Pakkepost indtil 1898 da han forflyttedes til Hjørring. Han ofrer al sin Kraft paa Ledelsen af det store Postdistrikt, som med sine 11 Brevsamlingssteder, sine 7 kørende og 41 gaaende Postruter ogsaa kan give sin Mand nok at bestille.

Postmester Wimmer.

Af de ret høje kirkelige Brændinger, som i stærkere Grad maaske end noget andet Sted i Landet brydes i Vendsys- sel, mærkes der i Hjørring kun Dønnin- ger. Der findes ganske vist nogle ganske smaa Udløbere fra de forskellige stats- anerkendte Sekter, og enkelte Gange har

Provst Gulstad.

Hertil vilde der da heller ikke være nogen Anledning, thi saavel Provst Gulstad som Provst Harboe er frisindede Mænd, som baade i Kirkerne og i Hjemmene har forstaaet at finde Menighedens Øre.

Provst *Gustav Gulstad*, født 1844, betjener Landsognene, St. Hans og St. Olai, og er Herredernes egentlige Provst, idet Provst Harboes gejstlige Titel skriver sig fra et tidligere Embede. Gulstad tilhører nærmest den grundtvigske Retning uden dog i særlig Grad at træde op som Partimand.

Provst *Nicolai Harboe*, født 1853, staar som Byens Præst (St. Catharinæ Kirke) gennem sin Indflydelse paa Konfirmanderne og sit Forhold til Skole- og Velgørenhedsvæsen nærmest i Forhold til den indenbys Befolkning. Men de tre Kirkers ejendommelige Beliggenhed paa et Fladerum af nogle faa Tønder Land medfører jo naturligt, at hver af disse to Præster har samlet sig en Tilhørerkreds baade fra By og Land uden Hensyn til Sognegrænsen.

Provst Harboe indtager ikke nogen bestemt kirkelig Partistilling, men er dog en hyppig og velset Gæst ved Indre Missions Sammenkomster.

Blandt de mange Sagførere i Hjørring kunde vel adskillige friste til nærmere Omtale, af den ældre Slægt saaledes *Henrik Schmidt*, en æstetisk danned, kunstelskende Mand, som indtil for ganske nylig var Byraadets gode Hoved og veltalende Canseur, af de yngre Sagfører *S. C. Jensen*, som nu har

de sædvanlige omstrefjende Sværmere og religiøse Charlataner, saaledes den fra Aarhus velkendte »Doktor« Hansen, ogsaa her søgt at gøre Affærer, dog uden synderligt Held. Størsteparten af Befolkningen slutter sig som brave Borgere til Folkekirkens Præster, og selv de, der staar i Forhold til Valgmenighedsbevægelsen fra Vraa eller indre Mission, staar ikke i nogen Opposition til disse Forkyndere.

Provst Harboe.

indtaget Schmidts Plads i Byraadet — en udmærket Erstatning, i lige Grad udrustet med Intelligens og Energi.

Den af Byens Sagførere, som for Øjeblikket indtager den ledende Stilling indenfor denne Stand, er dog *Anders Jacobsen*. Han har virket i Byen siden 1877 og er allerede derved, skønt ingenunde nogen gammel Mand, et Slags Patriark i Oppositionen, en Rod — man tilgive Ordet — til det Træ, som nu breder sin Krone over hele Byens Styrelse. Som Fattigudvalgets Formand har han haft rig Lejlighed til at lægge sin retsindige Karakter og sin i bedste Forstand demokratiske Tænkemaade for Dagen.

En kommunal Mand — om end i en særlig Forstand — staar det endnu tilbage at omtale, nemlig Dyrlæge *Rudolf Hansen*, født i Aalborg 1848, Dyrlæge i Hjørring siden 1873. Han har altid hørt til de nyttige for ikke at sige uundværlige Borgere, der selv i Kamptider har dannet et Bindeled mellem Byfolk og Landboere. Bønderne har i ham haft en fortrinlig og sagkyndig Støtte i Arbejdet for Udviklingen af Vendsyssels Kvægstammer, der nu staar som Mønster for hele Landet, og som Leder af den kommunale Kødkontrol er han en af Byens vigtige Autoriteter.

Hansen er et ualmindelig godt Hoved, hvis originale Indfald og uopslidelige Humør har gjort ham til manges Ven. Selv paa staar han, at han har en Masse Uvenner. Jeg tror ham gærne, men maa dog tilføje, at jeg ikke har været synderlig heldig med at finde dem. Det kan jo være, de bor ude paa Landet.

Dyrlæge Hansen.

Sagfører Jacobsen.

Erhvervslivets Mænd

Et landskabeligt Overblik over Hjørring udefra kan som sagt kun daarligt faas fra oven, hvilket fra et kunstnerisk Synspunkt maa beklages. Men det har dog den Fordel, at man netop ser

det af Staden, som er dens sande Liv og egentlige Væsen — dens mange Fabriksskorstene.

Det tør vel siges, at der næppe er den almindelige Industri-virksomhed, som ikke har hjemme her. Men medens der i de fleste Byer af lignende Størrelse som oftest er en enkelt større Bedrift, hvoraf saa at sige hele Byen lugter — godt eller ilde alt efter dens Beskaffenhed — saa vil her kunne nævnes en hel Række af Fabriker, hvoraf hver især vilde kunne samle sin lille By om sig.

At det er det rastløse Erhvervsliv, som bærer og betinger Hjørrings Eksistens og sikrer dens gode Fremtidsudsigter, derom vidner ogsaa dens kommunale Styrelse, i hvilken al ned-arvet Stormandsvælde er banlyst. Enten man peger paa de Højt-beskattedes konservative Gruppe eller paa Flertallet, som er valgt efter den almindelige Vælgerklassen — Smaaborgernes og Arbejdernes — radikale Hjærter, vil man stadig finde det daglige Arbejdes Mænd, de samme, som er forrest i den økonomiske Livskamp, i Spidsen for Byens Styrelse. Naar de fremragende Næringsdrivende nævnes, vil man med det samme have Navnene paa de kommunale Partiledere.

Og dog — i en vis Forstand tør det vel uden Fortrydelse være tilladt at nævne et Navn, af hvilket der staar noget mere Glans end den, der straalere i Dag og blegner i Morgen.

Dette Navn er *Thomas P. Olesens*. Om denne ualmindelige Mand, som i et større Samfund ville være sikker paa en lige saa fremragende Plads som den, han indtager i Hjørring, kunde jeg gjerne skrive hele Ark uden at kunne udtømme det Indtryk, jeg modtog af ham gennem hans Medborgeres Omdømme. En mandig, viljestærk og trofast Personlighed, med grundigt rodfæstede konservative Anskuelser, men med en ærlig Vilje til at gribe Sandheden i enhver Sag, han har med at gøre, og en mærkelig Ævne til, om det end koster Kamp, at frigøre sig for de Fordomme, der ofte er Konservatismens Achilleshæl. Han minder — ogsaa i det rent Ydre — om disse gamle islandske Høvdinge, der var Folkets selvkaarne Lovsigemænd, til hvem alle med Tillid saa op.

Direktor Olesen.

Og »Thomas P.« — saaledes kaldes han af alle, da han i Hjørring endnu ikke risikerer at blive forvekslet med Thomas P. Krag — er langt fra, trods sine 65 Aar, nogen ørkesløs Topfigur, der bare kranser sine graa Haar med Manddommens vundne Laubær. Han er en af Byens virksomste Industridrivende. Selv driver han det store Brændevinsbrænderi, som hans Fader, oprindelig Bonde, oprettede i 1847, og som Olesen i 1866 overtog og oparbejdede til en meget stor Bedrift, der bl. a. har en i vide Krese efterspurgt Akvavit paa sin Vareliste og konkurrerer stolt med det Segelckeske Aktiebrænderi. Men desuden er han Direktør for det store Bryggeri *Vendia* (ved Frederikshavnsvejen), som med en Aktiekapital af 140,000 Kr. producerer en stedse stigende Mængde Øl af fortrinlig Kvalitet. Der brygges for Tiden aarlig 12,000 Tdr., af bajersk Øl alene 4,500 Tdr.

Tabet af Hustru og en haabefuld Søn, som Olesen i de sidste Aar har lidt, har lagt Alvor over hans Træk og Tale. Men det har ikke bøjet hans Ryg eller svækket hans Arbejdskraft — end mindre hans Interesse for sin By og sine Medborgere, der grumme nødig, hvad Parti de end tilhører, vilde se ham forlade den Plads i Byraadet, han med Ære har beklædt siden 1869, saa lidt som noget af sine andre Tillidshværv.

Han er Dannebrogssridder — burde i Grunden være Elefant-ridder.

»Konsulen« — der er saavidt jeg ved ikke mere end den samme, og han kaldes aldrig andet — er Søn af »den store Konsul«, hvorom der tidligere er talt, og hedder for Resten *Jørgen H. Nielsen*. Han er ligesom Olesen af den gamle indfødte Vendelbostamme, født den 1. Dec. 1833, indtraadte 1868 i sin Faders gamle Kjøbmandsforretning straks til højre paa Østergade, hvor Bondehandelen vedblivende har sit Stamkvarter efter gammelt Mønster. Han har som Byraadsmedlem fra 1873—1894 virket meget for Byen, især i sin Faders Aand som Plantningssagens varme Ven, er iøvrigt Formand for Handelsforeningen og »Historisk Samfund«.

Ved Siden af sine mange Forretninger som Købmand, Agent for flere Brandforsikringer og Konsul for omtrent hele Verden faar Nielsen Tid til at dyrke sine Studier vedrørende lokale Forhold, og er dertil en livlig Selskabsmand, lige skattet som Gæst og som Vært. Skønt ikke længere Byraadsmedlem, har han stor kommunal Indflydelse og har, lige som de romerske

Konsul Nielsen.

Konsuler, den vigtige Opgave »at paase, at Staten ikke tager Skade.« Ogsaa Nielsen er Ridder — en Ridder uden Frygt og Dadel.

En tredje Type paa den ældre Tids Hædersmænd er Bankdirektør *Peder Møller*, som leder Hjørring Laane-Spare- og Diskontobank, til hvis Direktør han valgtes i 1862. Han er født i Aalborg 1829, blev oplært som Manufakturhandler i Hjørring og Horsens, etablerede sig i 1855 i Hjørring, afstod i 1877 Forretningen. 1867 Borgerrepræsentant, efter Kommunalloven af 1868 Byraadsmedlem indtil 1891, da han nægtede at lade sig genvælge. Som Byraadsmedlem tog han sig især med Iver af Fattigvæsenet. Han er endnu Medlem af Bestyrelsen for de Fattiges Kasse, sidder i Kirkeinspektionen o. s. v.

Det skyldes væsentlig Møllers og hans Kollega Direktør *Hou's* Besindighed og Kløgt, at Banken klarede sig selv og mange af Byens Mænd frelst ud af den Bølgegang, der vakttes ved det store Segelcke'ske Krack for en halv Snes Aar siden. Møller blev i 1888 Ridder.

Bankdirektør Møller.

Diskontobanken er selvfølgelig ikke Byens eneste Pengeinstitut. Der findes desuden »*Sparekassen for Hjørring og Omegn*«, hvis smukke Bygning ses paa et af vore Billeder *vis à vis* den tekniske Skole, og en saakaldet »*Landbo-spare- og Laanekasse*«.

Fabrikant Thomsen.

Om Hjørrings travle Fabriksliv er allerede talt. Snedkerier som Jacobsens, der beskæftiger henved 30 Mand, og Christensens, en Jærnindustri som Thomas P. Nielsens (Aktieselskab), der har henved 100 Mand i Arbejde, drives selvfølgelig under ganske moderne Vilkaar. I denne Forbindelse skal jeg nævne en Mand, som særlig har bidraget til at skabe Travlhed om sig.

Han hedder *Sophus Thomsen* og er en Farversøn fra Storeheddinge, født 1854. Han tilhører en Slægt, hvis Rigdom stedse mere har bestaaet i Humør end i Guld — han er for Resten min Onkel — men Sophus Thomsen har vidst baade at bevare det ene og vinde det andet. Han arbejdede som Svend i Hjørning i Svendsens (nu P. D. Becks) Dampfarveri, købte saa for godt en Snes Aar siden en forfalden Farvergaard paa Østergade, hvor han har oparbejdet en stor Forretning i Uldspinderi og Væveri. Vendsyssels Bønder holder endnu fast ved den gode, gamle Skik at klæde sig i egen Uld, og det har da ogsaa vist sig, at Thomsens Fabrik har kunnet udvikle sig uden synderlig Skade for det gamle Farveri, hvor han arbejdede som Svend.

I Løbet af faa Aar blev Thomsen et vigtigt Drivhjul i Byens Maskineri, blev Byraadsmedlem, først valgt af den almindelige Vælgerklasse, senere — naturligt nok, thi han blev efterhaanden Byens største Skatteyder — af de Højstbeskattede. Et vist Anstrøg af Liberalisme, som han havde i sine unge Aar, og som i Grunden klædte ham allerkæreste, er i Tidens Løb regnet af i de stærke Byer, Arbejderbevægelse har sendt hen over hans Hoved, og han staar nu som Arbejderføreren Cigarhandler Jensens uforsonligste Modstander.

Iøvrigt er han Ven og Kammerat med alle og enhver, en lystig Selskabsbroder, som man nødtigt savner i nogen borgerlig Kres, og som Formand for Haandværker- og Borgerforeningen en overordentlig populær Personlighed.

Men Thomsen har ikke i sin egen Forretning kunnet finde Virkefelt nok for sin enestaaende Arbejdskraft. Da der ikke viste sig nogen Udvej til at faa Gasværkssagen ordnet i en overskuelig Tid, skaffede han sig Koncession paa et *Elektricitetsværk*, som han i Forening med Grosserer *Schibbye* og Købmand *Mogensen* for ca. 3 Aar siden fik anlagt paa Søndergade. Med de fortrinlige Maskiner fra Kemp & Lauritzen forsynes herfra hele Byen med Elektricitet til Belysning i Forretningslokaler og Boliger, og som Drivkraft vil Elektriciteten sikkert ogsaa her have en Fremtid for sig.

Thomsen leder personlig med stor Iver dette Etablissement. Men desuden er han Parthaver i det store *Bomuldsvæveri*, hvis administrerende Direktør er *Chr. Lauritzen*. Denne Mand har haft det mærkelige Held at blive Velhaver imod sin Vilje. Han

Direktør Lauritzen.

var i Firserne en ung Manufakturhandler paa Torvet, men var uforsigtig nok til at erklære sig for Venstremænd i denne den Gang absolut højresindede By. Følgen blev en hidsig Boycotning — som igen havde til Følge, at Omegnens venstresindede Bønder gjorde det til en Æressag at støtte ham af alle Kræfter. Lauritzen fik paa en Gang, støttet ved »Vendsyssel Tidende«s flittige Reklame, en Omsætning, der i faa Aar gjorde ham det muligt at trække sig tilbage paa en smuk Villa ved Christiansminde med en køn lille Formue i Ryggen. I Bomuldsvæveriet, der har 70 Væve i Gang og aarlig producerer 700.000 Alen Tøj af fortrinlig Kvalitet, har han fundet en ny Virksomhed, hvor han ret er paa sin Plads.

Af gammel politisk Bitterhed imellem ham og Byens Højremænd er der nu intet Spor tilbage.

En særlig moderne Industri, som er vokset op i Landet i de senere Aar og hvis Fremtidsbetydning endnu ikke lader sig overse, har man i Hjørring rig Lejlighed til at studere. Det er Slagteridriften i stor Stil, hvis enorme Betydning for Landet er selvindlysende, men som for Byerne er ikke mindre vigtig derved, at den knytter Landbefolkningen til Købstaden og modvirker den Decentralisation, de mange smaa Stationsbyer og andre Handelspladser afstedkommer.

Hjørring har to udmærkede *Spineslagterier*. Det ene er et privat Aktieforetagende, bestyret af den energiske Direktør *Alb. Ginge*, og slagter aarligt ca. 30,000 Svin. Det ligger skraas for Jærnbanestationen. Gaar man over Jærnbanen ned ad Bagterpvejen, træffer man til højre Andels-Spineslagteriet, som begyndte i 1890 med en Slagtning af 20,000 Svin aarlig, men nu er oppe paa de 50,000.

Staar man her ved Indgangen til Modtagelsesfoldene en Onsdag eller Lørdag, naar Bønderne i lange Vognrækker kommer kørende med deres fede Grise, der kan naa en Længde af 3—4 Alen, modtager man et morsomt Indtryk af det moderne Agrarliv med dets hele forretningsmæssige Sving. Den Tid, da Grisen betragtedes som et Medlem af Familien, kun med den Forskel, at den en Gang eller to om Aaret maatte lade Livet un-

der stor Festlighed til Gavn og Glæde for Familiens øvrige Medlemmer, er forbi. Maaske er der en og anden gammel Bønde, som i Stilhed hviker sit Dyr et rørt Farvel i Øret, inden han slipper det og gaar ind paa Kontoret med sin Vægtseddel for at omsætte den i Tikronesedler. Men Grisen er nu bleven en Handelsartikel, tilmed en Masseartikel.

Slagtingen foregaar rent maskinmæssigt, og faa Minuter efter Modtagelsen er Flæsket færdigt til Saltning for derefter at eksporteres til England. Jeg har set en Beregning over, hvor mange Mil det Jærnbantog vilde række, der paa en Gang skulde føre hele denne aarlig Produktion af Sted. Jeg tror nok, det var ned ad Brønderslev til.

Andelsslagteriets Direktør, *M. Nielsen*, er ellers en Mand, der nok er værd at stifte Bekendtskab med. Han er omkring de 40, Bondesøn fra Lemvigkanten, Landbrugskandidat. I England har han sat sig ind i Flæskeeksportens Vilkaar og har et sundt og uhildet Blik paa vort Landbrugs Muligheder i det hele.

Direktør M. Nielsen.

I øvrigt er han paa mange Omraader kundskabsrig som kun faa Forretningsmænd. Han er desuden en begejstret Literaturdyrker og Bogkøber. Sidder man overfor denne elegante og repræsentative Skikkelse i hans flotte Ungkarlehjem, konverserende om alt det meget mellem Himmel og Jord, hvorom han ved eller ønsker at vide Besked, berøres man ejendommeligt ved paa en Gang at lægge Mærke til hans brede Hjemlandsmaal, som han bevarer uforfalsket og ikke heller synes særlig ivrig efter at stryge af sig.

Nielsen har allerede i en Række af Aar siddet i Byraadet — han er radikal Venstremand og valgt af Arbejderbefolkningen —, hvor han, trods en vis medfødt Magelighed, gør stor Nytte ved sit hurtige Omdømme og frie Syn. Sygehuset, af hvis Inspektion han er Medlem, er hans Stolthed, og det er ikke uberegtiget. Hele dets Indretning, dets Operationsstue og ikke mindst dets Læge, Dr. *Ewertsen*, kan nok taale at vises frem.

Det Hjørringnavn, som takket være de sidste Aars Begiven-

Snedker Haslund.

heder sikkert er bedre kendt Landet over end noget andet, er Snedkermester *Lauritz Haslunds*. Han var en af de Mænd, som i Arbejdsgivernes Velfærdsudvalg traf Afgørelsen over den store Lock'outs Liv og Død, og sikkert en af dem, der mest ubøjelig stod fast paa det Standpunkt, der en Gang var taget.

Haslund er født 1855, etablerede sig som Møbelsnedker i Hjørring i 1880 og fik hurtigt en betydelig Forretning, som blomstrer endnu, selv om han ikke just har spundet Silke ved sin socialpolitiske Virksomhed. Alene det, at han i det sidste Aar maatte opholde sig i København ialt 3 Maaneder 12 Dage, viser den uegennyttige Iver, hvormed han ofrer sig for den Sag, han anser for sin Stands Livssag.

Nu har han som Formand for den jyske Afdeling af Arbejdsgiverforeningen faaet fast Kontor med en Sekretær, Hr. *Mazanti*. Han er tillige Formand for Centralforeningen af jyske Snedkermestre.

Haslund er Byraadsmedlem, valgt af de Højstbeskattede, og tager — naar han er hjemme — ivrig Del i Arbejdet. Som Menneske er han hyggelig og jovial, en ægte Haandværkertype, bag hvis bredt smilende, godmodige Ansigt ingen skulde ane den stejle Natur, som er hans Styrke og — maaske Svaghed.

Jeg har nævnt en Række af de Mænd, hvis Personlighed og Arbejde hurtigst tegner sig i den Fremmedes Bevidsthed, som med ærlig Vilje, men med knap Tid sætter sig for at finde Nerven i denne Bys Konstitution. Men det skulde gøre mig ondt, om nogen vilde tro, at dermed Listen var udfyldt paa dem, hvis Gærning sætter sig Mærke i Byens Liv i Nutid og Fremtid. For blot at tage et Eksempel — Konsul Nielsen er ikke den eneste Søn af »den store Konsul«, som endnu med Hæder og Dygtighed hævder Faderens Minde, Thomsen og Haslund inngulunde de eneste Haandværkere, hvis Arbejde er kendt og vurderet over hele Landet. Adskillige andre er lejlighedsvis nævnt i andre Forbindelser, og endelig kan jeg som den flygtige Gæst, jeg har været i den By, jeg har lært at skatte som *Fremarbejdets By*, have fundet mig en Type et Steds, hvor jeg mulig i et andet Hus vilde have fundet en anden, maaske en bedre.

Dog tror jeg i det store og hele at have set ret. Erfaringen har lært mig at agte Medborgeres Dom, navnlig i et mindre Samfund, højt, naar en Mands Betydning skal værdsættes.

Denne Dom, det gode Rygtes Dom, som intet har med Sladder at gøre, har jeg søgt at fange i dens lette Flugt og sætte paa Naal i min lille Bog.

Maatte Læseren have faaet Indtrykket af, at har jeg maaske haft mindre Lejlighed til at nyde Hjørrings Natur, som jeg saa i Vinterens Hjærte, saa har jeg forstaaet dens Liv, dens Mure, bag hvilke Arbejdets Pulsslag banker, dens rygende Skorstene og hede Kedler — hede af Tusinde Hænders og Hjærners frejdige Livsværk.

Hjørring Byvaaben.

Rejsehaandbog for Hjørring og Omegn.

NB. For dem, der ønsker en udførligere topografisk Skildring af Byen og dens Opland, end det ligger indenfor denne Bogs Plan at give, findes en saadan i *P. Hansens »Illustreret Vejleder i det nordlige Jylland»,* af hvilken Bog »Hjørring Amt«, fortrinlig beskrevet af Red. *Vilh. Carlsen*, foreligger i Særtryk.

Byen.

Togtider, se Rejselisten.

Postkontoret, ved Banegaarden, aabent Søndage fra 7½—12 Form. og 3—7½ Eftmd., Søn- og Helligdage 12—2 Middag.

Post-Dagvogne. Daglig: Til Løkken Kl. 4½ Morgen og 12.20 Eftmd. Til Øster-Vraa 5¼ Morgen. — *Daglig undt. Søndag:* Til Hirtshals 11¼ Formd. Til Lønstrup 11¼ Formd. Til Bjergby og Mygdal 11¼ Formd. Til Hæstrup 11¼ Formd. — *Onsdag og Lørdag:* Til Løkken Kl. 4 Eftmd. Til Tversted Kl. 4 Eftmd. Til Bindslev Kl. 4 Eftmd. Til Hirtshals Kl. 4 Eftmd.

Telegraf- og Stattelefonstationen, ved Banegaarden, aaben daglig 8 Morgen til 9 Aften.

Amtskontoret, i Amtmandsboligen, aabent 9—6.

Amtsstuen, Vestergade, aaben 9—3 og Lørdag 9—5.

Hjørring By- og Vennehjerg Herredskontor, Kongensgade, aabent 9—5.

Børglum Herredskontor, Dronningensgade, aabent 9—5.

Hjørring Diskontobank, Østergade, aaben 9—12 og 2—6, Direktionen træffes fra 2—6.

Sparekassen for Hjørring By og Omegn, Kongensgade, aaben 11—1, Direktionen træffes Onsdag og Lørdag.

Landbospare- og Diskontokassen, Nørregade, aaben 9—12 og 2—6, Direktionen træffes Onsdag og Lørdag fra 2—6.

Badeanstalten, Nørregade, daglig aaben Kl. 8 Morgen til 8 Aften.

Telefonstation (for Samtaler) i Jærnbanegade.

Seværdigheder: *Sct. Catharinæ Kirke* kan beses hele Dagen, Henv. Graver Christensen, Klokagervej. — *Sct. Hans og Sct. Olai Kirker*, Henv. Provst Gulstad, Kirkegaardsvej. Alle tre Kirker kan beses gratis. — »*Vendsyssels historiske Samfund's Museum* bliver først ordnet i Løbet af Sommeren og Besøgstiden er endnu ikke fastsat. Tandlæge *Lønborg Friis* i Jærnbanegade giver alle Oplysninger.

Vogne: Vognmand *W. Rasmussen* bor i Kongensgade tæt ved Jærnbanestationen. — *Takster:* Lønstrup, Tur 6 Kr., Tur og Retur 8 Kr. Lilleheden (Hirtshals) Tur 7 Kr., Tur og Retur 8 Kr. Løkken, Tur 9 Kr., Tur og Retur 10 Kr. Løkken—Børglumkloster 12 Kr. Løkken—Lønstrup 12 Kr. Lønstrup—Lilleheden 12 Kr. Tversted (Fannishus) 12 Kr. Slotved 9 Kr. Tolne 15 Kr. Char-a-banc's 2 Kr. mere.

Forretninger.

Bank: Landbospare- og Diskontobanken, Nørregade. — *Blikkenslager* og *Skifferdækker*: N. Frederiksen. — *Bog- og Papirhandlere*: Carl Beck, Strømgade 9, V. Heises Eff. H. Kjerrumgaard. — *Brændeovnsbrænderier*: Hjørring Aktie-Dampbrænderi, Th. Olesens Dampbrænderi, A. R. Segeleke, Aktieselskab. — *Bryggerier*: »Vendia», Aktieselskab, over- og undergærede Øsorter. — *Bygningsartikler*: Hjørring Jærnstøberi (Bygningskonstruktioner), Lundergaards Teglværk, Chr. H. Nielsen jun. (Kalk), Jørgen H. Nielsen (Cement og Sten), Peter B. Nielsen (Tømmer m. m.), C. H. Thorning (Staalbjælker m. m.), A. Gylling (Trælast). — *Cigarer og Tobak*: Th. Henriksen, Strømgade, Jens Jørgensen, Ernst Petersen, Fabrik, Springvandsgade. — *Cyler og Symaskiner*: Johan Hansen, Jærnbanegade. — *Farveri*: Sophus Thomsen, Dampfarveri, Østergade. — *Frohandel*: Braad-Sørensen, C. H. Thorning. — *Gartner*: Braad-Sørensen. *Hoteller*: Landmandshotellet, Torvet. *Isenkram*: Hundahl-Knuadsens Eff., S. P. Jensen, Stokbrogade. — *Jærnstøberi*: Aktieselskabet Hjørring Jærnstøberi og Maskinfabrik. — *Kolonial*: Th. Henriksen, Jens Jørgensen, Jens B. Nielsen, Jørgen H. Nielsen, Peter B. Nielsen, Th. S. Tofte, C. H. Thorning. — *Konditori*: Axel Thorsen. — *Korn og Foderstoffer*: A. Gylling, Jens Nielsen, Chr. H. Nielsen. — *Kul og Kokes*: Chr. A. Nielsen, E. Neidhard. — *Manufaktur*: Messen (Jacob Bjerre), Torvet, Rudolf Stender (Hjørring kontante Manufakturhandel). — *Sadelmager*: W. Selen. — *Skind, Huder og Uld*: Wald. Jensen, Strømgade. — *Skotøj*: Mads Kjær. — *Skræder*: J. C. Christensen, Torvet. — *Slagterier*: Hjørring Amts Andelssvineslagteri, Th. Jacobsen, Jærnbanegade, (Pølsefabrik). — *Snedker*: Lauritz Haslund, Østergade. — *Teglværk*: Aktieselskabet »Lundergaard». — *Uhrmager*: Chr. Jensen. — *Vognmand*: W. Rasmussen, Kongensgade. — *Væverier*: Aktieselskabet Hjørring Dampvæverier (Bomuldstøjer), Sophus Thomsen (Klædefabrik).

Omegnen.

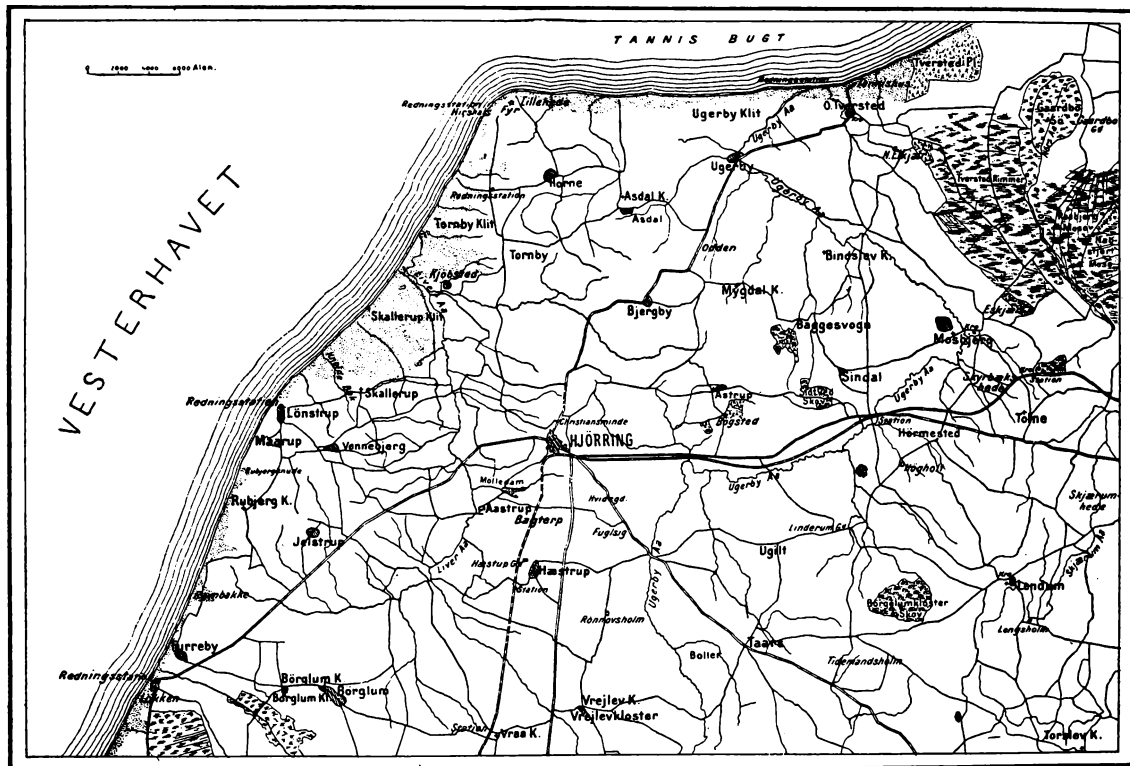
(Se Kortet).

Hjørrings Turist-Opland strækker sig særlig mod Nord og Vest, idet Rejser i det øvrige Vendsyssel bedst kan foretages fra andre Byer, som Frederikshavn og Sæby.

Man kunde mulig paa Forhaand være tilbøjelig til at tro, at Udflugter i dette golde Hjørne af Danmark turde være lidet lønnende. Dette er dog saa langt fra Tilfældet. Der findes maaske ingen Egn i Jylland, hvor Lyngens og Sandets Regioner, hvis maleriske Skønheder hører til vort Lands ejendommeligste, er mere jomfrueligt uberørte. Og Vesterhavet viser sig just her, ved Jammerbugten, vældigere og herligere end noget Sted.

Smukke Spadsereture i Byens Nærhed er allerede omtalte. Vil man imidlertid spendere Vogn og det bliver man nødt til, hvis man vil kende Hjørringegnen nogenlunde — er der nok at se for mange Dage. Afstandene er ikke smaa, men Vognpriserne moderate. Cycleture i Klitten og Heden tør kun anbefales meget ihærdige Sportsmænd.

Turen mod Sydvest til *Løkken* har smukke Udsigter. Selve Byen, Hjørrings gamle Havneplads, ligger malerisk mellem Klitterne og har den eneste Vesterhavshavn Nord for Esbjerg. Dens Handel er ikke hvad den var i gamle Dage, men endnu drives der dog en Del Fart paa Norge. Naar Banen kommer i Gang, haaber *Løkken* paa en Fremtid som Badested — et godt Badehotel findes her allerede. *Løkken* har en smuk, ny Kirke.

Kort over Hjørrings Omegn.

Tæt Østen for Løkken ligger det gamle *Børglumkloster*, hvis svære Bygninger endnu ligger saa godt som urørte og tager sig malerisk ud fra Vejen. Ejendommen er i Familien *Rottbølls* Besiddelse. Desværre kan Gaarden og dens interessante Kirke kun beses ved særlig Velvilje fra Ejerens Side.

Tæt ved Børglumkloster ligger *Baalhøj*, hvorfra man har en prægtig Udsigt over hele Vestvendsyssel. Ikke mindre end 44 Kirker kan tælles fra Højens Top. Paa Hjemvejen fra Børglum kan man tage over *Vrejlevkloster*, en smuk gammel Gaard med mange adelige Begravelser. Vejen til Hjørring gaar da ad Aalborgchausseen.

Hjørrings mest yndede Udflugtssted er *Lønstrup*, der sikkert ogsaa vil faa

Børglumkloster.

Berøring med den nye Bane. Som Badested har det allerede vundet Ry som Vestkystens første. Den lille Fiskerby ligger saa lunt og idyllisk ved sin Bæk, og dog saa nær ved Havet, at man saa at sige har det lige for sine Vinduer. Bækken løber i en dyb Kløft, som den selv i 1877 har gravet sig under et vældigt Uvej, der lagde en stor Del af Byen i Grus.

Klitterne ved Lønstrup er de højeste, der findes ved Vesterhavskysten. Stranden er derfor aldrig kedelig, den veksler med helt bjærgagtige Formationer og dybe Slugter. Det højeste Punkt er *Rubjergknude*, ca. 240 Fod høj. Herfra har man den herligste Udsigt over Havet lige til Fyrene ved Hanstholm og Hirtshals.

Paa Rubjerg Kirkegaard tæt derved ligger en Mængde Sømandsgrave fra Krigen i Aarhundredets Begyndelse, da to store engelske Orlogsmænd forliste paa Kysten her.

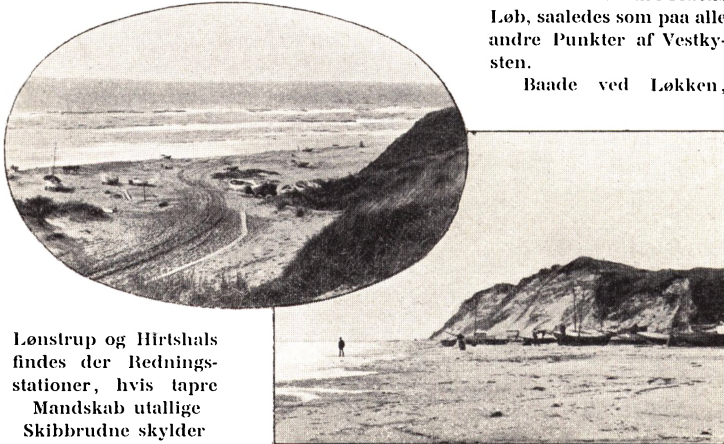
Den, der har Sans for Studiet af Folkelivet, og kan ofre Tid paa et læn-

gere Ophold, vil have megen Fornøjelse af Omgangen med den lønstrupske Fiskerbefolkning, disse sejge, modige Havgasser, der ikke kende Persons Anseelse, og som kan fortælle den, der forstaar at lukke dem op, meget interessant fra deres farefulde Liv.

Oppe mod Nord, ved Landsdelens Nordvestspids, ligger *Hirtshals* (Badepensionat »Udsigten«), hvis største Seværdighed er det 100 Fod høje Fyrtaarn, der lyser 8 Mil ud over Havet. Af næsten lige saa stor Interesse er dog den mægtige *Mole*, der strækker sig 600 Fod ud i Skagerak og allerede giver Ly for Hundreder af Fiskerfartøjer. Det er manges Haab, at denne Mole med Tiden skal vokse til den mægtige Vestkysthavn, vi længe har savnet. Erfaringen

viser, at Uddybningerne ikke her sander til i Tidens Løb, saaledes som paa alle andre Punkter af Vestkysten.

Baade ved Løkken,

Lønstrup og Hirtshals findes der Redningsstationer, hvis tapre Mandskab utallige Skibbrudne skylder deres Livs Frelse.

Endnu en Redningsstation findes der højt

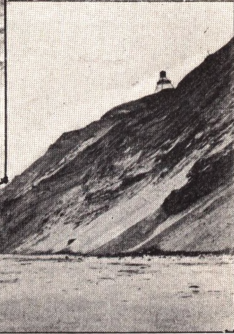
mod Nord ved *Tversted*, hvortil der fra Hjørring fører en ret bekvem Vej. Her finder man tæt op til Havet en Plantage, der omfatter ca. 1300 Tdr. Land. Den er oprindelig anlagt i 1852 af Plantør Weirum, hvis Søn nu bestyrer den, og kan nu prange med adskillige anseelige Skovpartier, i hvilke Granen naturligvis har Overtaget, men hvor dog ogsaa Egen har kunnet fæste Rod. Et smukt Badepensionat »*Tannishus*«, ligger ved *Tversted*.

Er man endelig ked af Havet, Heden og Sandet og trænger til at lade Øjet hvile ud i mere indsmigrende Omgivelser, da kan man fra Hjørring foretage en Udflygt paa Bane eller Vogn til Egnen ved *Sindal* og *Tolne*, hvor pludselig den østjydske Natur smiler En i Møde. Skovene her, der i Reglen er bredt ud over dristigt svungne Bakker, staar ikke i Skønhed tilbage for de sjællandske, og *Slotved Skove* ved *Sindal* er derfor ogsaa et yndet Udflygtssted. For den, der har lidt god Tid, er her rig Lejlighed til at stifte Bekendtskab med en stor Del af Vendsyssels prægtige, gamle Herregaarde, der ligger i denne Egn — *Baggesvogn*, *Høgested* og *Høgholt*. Paa *Skorbækhed* og andre Steder tæt ved *Tolne* findes smukke Oldtidsminder — Bautastene, Dysser o. s. v.

Klitterne ved Lønstrup.

Det vil endelig lønne sig — at sige, kun for dem, der virkelig vil kende det Land, som de elsker — at ofre en Halvdagstid paa et Strejftog i de mærkelige Egne Nord for

Tolne, hvor Kulturen kæmper en stadig Kamp for at vinde Terræn fra en karrig Natur. Man vil da

træffe paa veldrevne Huslodder omkring *Eskjær Mose*, hvor man for ikke mange Aar tilbage kun fandt Kjær og Hede.

Det er Merglen, som i Forbindelse med Menneskers Arbejde har fremkaldt denne Forvandling. Den findes i et rigt Leje ved *Eskjær* og føres ad en $1\frac{1}{2}$ Mil lang Bane ud i Landet.

Længere op, til *Gaardbogaard*, vil man finde dette Kulturarbejde drevet i det store under Ledelse af Gaardens intelligente Ejer, *Jørgen Larsen*.

Rubjergknude.

Hirtshals Mole.

	Pag.
Bank: Landbospare- og Diskontobanken, Nørregade	49
Blikkenslager og Skifferdækker: N. Frederiksen	54
Bog- og Papirhandlere: Carl Beck, Strømgade 9.....	50
— — V. Heises Eftf., H. Kjerrumgaard.....	44
Brændeovnsbrænderier: Hjørring Aktie-Dampbrænderi.....	49
— Th. Olesens Dampbrænderi	46
— A. R. Segelcke, Aktieselskab	50
Bryggerier: »Vendia«, Aktieselskab over- og undergærede Ølsorter Omslaget	
Bygningsartikler: Hjørring Jærnstøberi (Bygningskonstruktioner)	53
— Lundergaards Teglværk.....	45
— Chr. H. Nielsen jun. (Kalk).....	52
— Jørgen H. Nielsen (Cement og Sten).....	51
— Peter B. Nielsen (Tømmer m. m.).....	54
— C. H. Thorning (Staalbjælker m. m.).....	49
— A. Gylling (Trælast).....	52
Cigarer og Tobak: Th. Henriksen, Strømgade	45
— Jens Jørgensen	48
— Ernst Petersen, Fabrik, Springvandsgade.....	43
Cycler og Symaskiner: Johan Hansen, Jærnbanegade	42
Færveri: Sophus Thomsen, Dampfærveri, Østergade	47
Frøhandel: Braad-Sørensen.....	52
— C. H. Thorning.....	49
Gartner: Braad-Sørensen.....	52
Hotel: Landmandshotellet, Torvet	48
Isenkram: Hundahl-Knudsens Eftf., S. P. Jensen, Stokbrogade.....	42
Jærnstøberi: Aktieselskabet Hjørring Jærnstøberi og Maskinfabrik	53
Kolonial: Th. Henriksen.....	45
— Jens Jørgensen	48
— Jens Nielsen	46
— Jørgen H. Nielsen	51
— Peter B. Nielsen.....	54
— Th. S. Tofte	51
— C. H. Thorning.....	49
Konditori: Axel Thorsen.....	54
Korn- og Foderstoffer: A. Gylling.....	52

	Pag.
Korn- og Foderstoffer: Jens Nielsen.....	46
— — Chr. H. Nielsen.....	52
Kul- og Kokes: Chr. H. Nielsen.....	52
— E. Neidhard.....	43
Manufactur: Messen (Jacob Bjerre), Torvet.....	51
— Rudolf Stender (Hjørring kontante Manufakturhandel).....	51
Sadelmager: W. Sellen.....	42
Skind, Huder og Uld: Wald. Jensen, Strømgade.....	42
Skotøj: Mads Kjær.....	48
Skræder: J. C. Christensen, Torvet.....	44
Slagterier: Hjørring Amts Andelssvineslagteri.....	47
— Th. Jacobsen, Jærnbanegade (Pølsefabrik).....	48
Snedker: Lauritz Haslund, Østergade.....	46
Teglværk: Aktieselskabet »Lundergaard«.....	45
Uhrmager: Chr. Jensen.....	54
Vognmand: W. Rasmussen, Kongensgade.....	43
Væverier: Aktieselskabet Hjørring Dampvæverier (Bomuldstøjer).....	53
— Sophus Thomsen (Klædefabrik).....	47

STØRSTE LAGER
AF
SADELMAGER-
ARTIKLER
I
VENDSYSSEL
ER HOS
W. SEELEN

HUNDAHL & KNUDSENS
Efterfølger
(S. P. JENSEN)
ISENKRAM-
GLAS- & PORCELLEN
KØKKEN-UDSTYR
STOKBROGADE 5
TELEFON 53

JOHAN HANSEN'S
CYCLE- OG
SYMASKINE-FORRETNING
JERNBANEGADE 14
HJØRRING

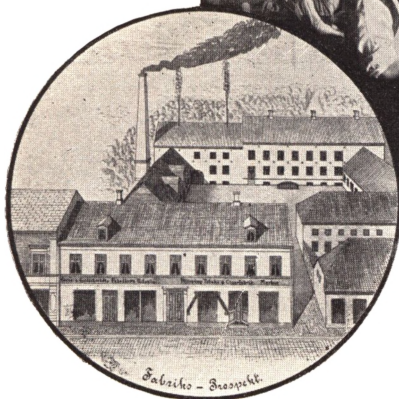
Alltid største Udvalg her paa Pladsen af saavel Cycler som Symaskiner til billigste Priser.

REPARATIONER
udføres hurtigt, solidt og billigt under Garanti.

VALD. JENSEN
1, STRØMGADE 1.
—
HUDER
SKIND OG ULD

Største og ældste Forretning her paa Pladsen.

Ernst Petersen,
Cigar- og Tobaksfabrik,
Springvandsgade, Hjørring.

W. Rasmussen,

Vognmandsforretning,

Kongsgade, Hjørring,

Telefon 450.

E. NEIDHARDT

IMPORT AF
KUL, KOKES OG
BRÆNDE

HJØRRING

CARL BECK'S BOGHANDEL

Strøm-
gade 9,
Hjørring

bringes
i velvillig
Erindring.

F. C. Christensen.

Første Klases

Skrædder-Etablissement.

Torvet 1.

Hjørring.

**HVER
&
DAG**

Faas overalt.

PRIS

10 Øre pr. Nummer,

1 Kr. 25 Øre

Kvartalet.

**MUSIK
OG
SANG**

Faas overalt.

PRIS

25 Øre enkelte Numre,

1 Kr. 25 Øre

Kvartalet.

Th. Henriksen.

Telefon 75.

☛
Konser=ves
og
Konfek=ture
i
største
Udvalg.
☛

Telefon 75.

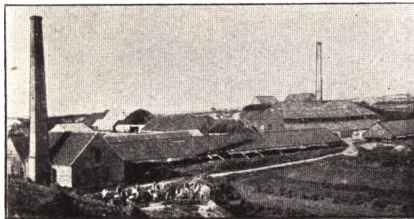
☛
Cigarer,
Tobakker,
Cigaretter
fra
bedste
uden=
landske
Huse.
☛

1ste Klasses Urtekram-, Delikatesse- og Vinhandel.

Aktieselskabet „Lundergaard“ ved Hjørring

anbefaler
renfarvede,
røde
Façadesten,
flammede
Mursten,
Krybbesten.

anbefaler
Tagsten,
Brøndsten,
Hvælvingssten,
Drainrør
i alle Stør=
relser,
Allersten.

Laurits Haslunds

Møbelmagasin
og Maskinsnedkeri,
Østergade,

anbefales.

Selvfærdig Montering af Sofiger.
Elegant og tidsvarende.

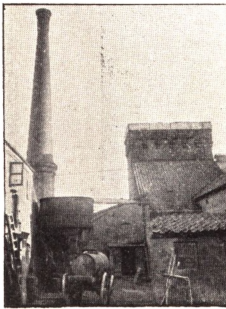
JENS NIELSEN

BØRSEN

KOLONIAL- OG PRODUKT-
FORRETNING

anbefales.

Oplag af Foderstoffer, Drittelstaver og
Baand i alle Dimensioner.

Akvavitter, Brændevin,
Sprit,

=== Gær og Malt. ===

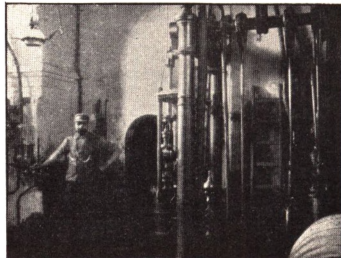

Specialitet:

Lagrede Akvavitter.

Th. Olesens

Brændevins-
brænderi.

Alle Slags
Klude
fabrikeres
saavel
til
Dameklæde
som
Herretøj.

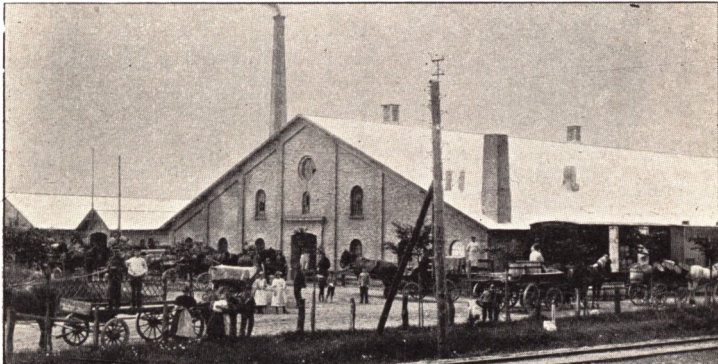

Prøver
forsendes
overalt
efter
Forlangende

HJØRRING AMTS

ANDELS-SVINESLAGTERI

Telegram-Adresse: „CATARINA“ Telefon Nr. 87. -- Statstelefon Nr. 8.
Prima Flæsk i hele og halve Kropper. Prima dansk Flommefedt i Blærer.
Velnsede, garanteret friske Svinehoveder og Tæer.

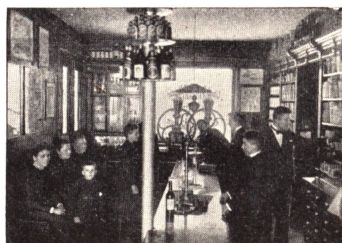
THS. JACOBSEN

1. KLASSES
SLAGTERIFORRETNING
OG
PØLSEMAGERI

Reel Betjening.

Proper Behandling.

JERNBANEGADE
HJØRRING

Fens Førgensen,

Kolonial-, Urtekram-
og

Delikatessehandel.

Tobakker og Cigarer.

Depot af Vine og Spirituosa fra

Niels Fenssen & Co.
Odense, København.

„Champagne-Peter“

Landmandshotellet

TØRVET- HJØRRING

anbefales med store, ny istandsatte
og monterede Lokaler og Værelser.

A la carte hele Dagen.

1ste Kl. Servering
til meget moderate Priser.

MADS KJÆR

SKOTØJ-

ETABLISSEMENT

ANBEFALER SIG
MED STØRSTE OG ELEGANTESTE
UDVALG I
VENDSYSSEL.

AKTIESELSKABET
**LANDBOSPARE- OG
 DISKONTOBANK**

AKTIESELSKABET
**LANDBOSPARE- OG
 DISKONTOBANK**

**Hjørring
 Aktie=
 Dampbrænderi**

Sabrikation
 af
**Sprit,
 Akvavit,
 Brændevin,
 Malt
 og Ær.**

**Hjørring
 Aktie=
 Dampbrænderi**

Sabrikation
 af
**Sprit,
 Akvavit,
 Brændevin,
 Malt
 og Ær.**

**C. N. Thorning,
 HJØRRING.**

Kolonial- og Kornhandel.

Specialforretning:

MARKFRØ OG ROEFRØ.

KARTOFLER.

*Lager af Staalbjælker,
 Cement, Faxe-Kalk, Skiffer,
 Tagpap,
 Kul og Kokes.*

V. HEISE EFTF.

H. Kjerrumgaard.

BOG-, PAPIR-, MUSIK- OG KUNST-
HANDEL

Prospekter fra Lønstrup og Hirtshals.
Generalstabskort over Hjørring Amt.

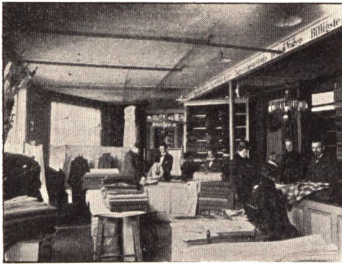

**INTERIØR
FRA SLAGTEHALLEN**

PAA

**HJØRRING AMTS
ANDELS-SVINESLAGTERI**

„MESSEN“

Torvet,

HJØRRING

JACOB BJERRE.

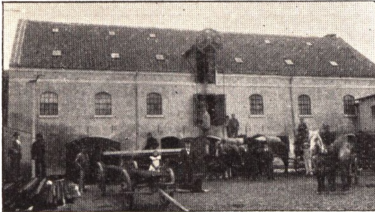
Ths. Tofte,

Søndergade.

Telefon 109.

Specialitet:

KAFFE

Jørgen H. Nielsen

Kolonialhandel.

Lager af

Cement, saltglasserede Rør,

Iron-Bricks,

ildfaste Sten, Jern og Staal,

Gødningstoffer.

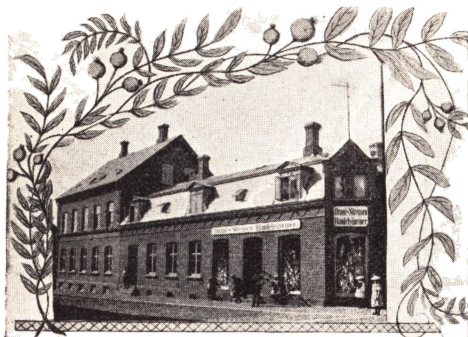
Hjørrings

kontante

Manufaktur ♣ ♣

♣ ♣ ♣ ♣ **Handel.**

Rudolf Stender.

Braad-Sørensen,

Handelsgartner.

PLANTESKOLE

FRØHANDEL

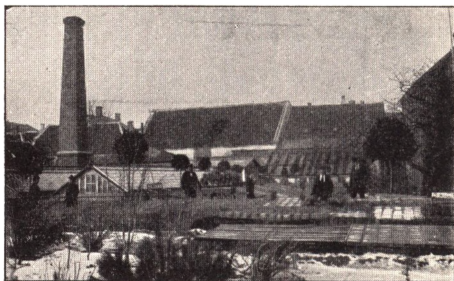
BLOMSTER- og

KRANSE-

FORRETNING

Billige
Priser.
—
Telefon 123.

Chr. H. Nielsen jun.

Eksport af Smør.

Import og Lager af Soderstoffer, Korn,

Gul og Bøkes.

Lager af Galk.

Regeksport og Præserving.

A. Gylling,

Korn og Foderstoffer,

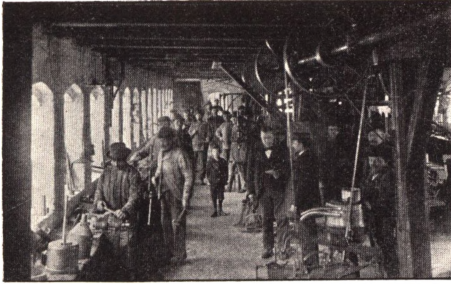
Trælast og

Bygningsartikler,

Import

og Lager af Møllesten.

AKTIESELSKABET
HJØRRING
JERNSTØBERI
OG
MASKINFABRIK

KEDELSMEDIE
JERNSTØBERI

MASKINFABRIK
TELEGR.-ADR. : REGULATOR
TELEFON 11

LANDBRUGS-
MASKINER
VINDMOTORER

Jernkonstruktioner
af enhver Art.

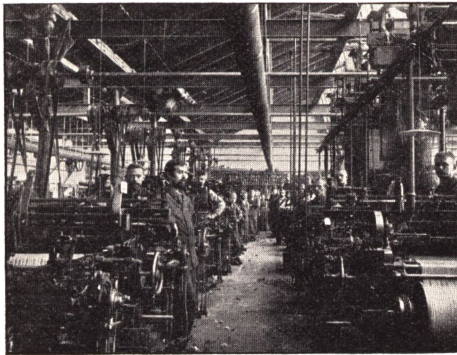
Stort Lager af Bygnings-
støbegods, Mejeriartikler.

Prospektus
og Overslag gratis.

AKTIESELSKABET
HJØRRING DAMPVÆVERI

Nye Mønstre fremkomme hver
Uge.

Prøver til d'Herrer Handlende
— altid til Tjeneste. —

Fabrikations-Specialitet;
— Prima vaskeægte Bomuldstøjer. —

CHR. JENSEN
 UHRMAGER.
 STØRSTE LAGER
 I
 STUE-UHRE
 LOMME-UHRE
 BRILLER OG
 PINCENEZ
HJØRRING

Peter B. Nielsen,
 Kolonial- og
 Urtekræmhandel.
 Udsalg af Vine og Spirituosa
 fra
 Kgl. Hof-vinhandlere
H. C. Mønster & Søn.
 Alt til Bygningsfaget hen-
 hørende: Tømmer,
 Grædder, Søm, Cement
 og Rørvær.

Axel Thorsen.
 1ste Klasse
 Konditori, Wiener-
 bageri og
 Konfekturforretning.

N. Frederiksen.
 — Transportspande —
 af prima Staalplader, Garanti i
 2 Aar.
 — Skifferdækning —
 samt alt
 — Bygningsarbejde —
 udføres.